

Türkiye ile Pakistan arasında Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/259)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-2119, 6/3064

27 . IX . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile Pakistan arasında Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14 . VIII . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

Pakistan Devleti, milletler topluluğu içinde seksen milyon Müslüman nüfusu ile mümtaz bir mevki işgal eylemekte olup Birleşmiş Milletler Teşkilâtında üyedir.

Gerek aramızdaki tarihi bağlar ve müteakbil sevgi, gerek, dünya siyasetinde mühim mevkiî bulunan bu Devletle, cihan sulhünü korumak ve demokratik ideallere bağlı kalmak hususundaki ideal birliği, Hükümetimizin, Pakistan Hükümetinin Türkiye'deki Büyükelçisi vasıtasıyla yaptığı bir Dostluk Andlaşması akdi teklifini hüsni telâkkiye sevkeylemiş ve Yüce Meclisin tasdikına sunulan işbu Andlaşma, Bakanlar Kurulunun 3 Mart 1951 tarihli ve 3/12615 sayılı Kararnamesine tevfikar 26 Temmuz 1951 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Giriş kısmında, yukarda arzolunan eski dostluk bağlarını hatırlatan ve Birleşmiş Milletler ideallerine bağlılığımızı ve cihan sulhünün yararına çalışmak azmini ifade eden işbu Andlaşmanın birinci maddesinde, Yüksek Âkîd Taraflar arasında ebedî barış ve dostane münasebetler cari olacağı beyan edildikten başka, Taraflar iki memleket halkı arasındaki samimî münasebetleri kuvvetlendirmeye karışacaklarını da taahhüt eylemektedirler.

Andlaşmanın ikinci maddesi, iki Devlet arasında mevcut diplomasi ve konsolosluk münasebetlerinin devam edeceğini natık olup diplomasi ve konsolosluk temsilcilerinin iki memlekette haiz olacakları hukuki statüyü, mûtat vechile, müteakabiliyet şartına bağlı olarak milletlerarası teamüllerle en ziyade müsaadeye mazhar devlet muamelesine tâbi kılmıştır.

Andlaşmanın üçüncü maddesinde, Yüksek Âkîd Tarafların bir an evvel imkân nispetinde ilerde akdeylemeyi taahhüt ettikleri anlaşmaları tahdidî olmıyan bir şekilde tadat etmektedir.

Bu maddede sayılan anlaşmalar normal münasebatı idame eden devletler arasında akdi mûtat olan anlaşmalardır.

Andlaşmanın dördüncü maddesinde, iki Devlet arasında çıkabilecek ihtilâfların muslihane halli prensibi vaz'edilmiş olup, bu maksatla, Taraflar ihtilâflarını evvelâ mûtat diplomatik yollardan halle gayret etmeyi ve bu netice vermediği takdirde Birleşmiş Milletler Andlaşmasının hükümlerine ve kaidelerine uygun olan her hangi diğere bir usulü kabul ve tatbikî taahhüt

eylemektedirler. Malûm olduğu veçhile, Birleşmiş Milletler Andlaşması ve ona ek olan Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü halen müspet Devletler Hukukunda mer'î bütün muslihane usulleri göstermiş bulunmaktadır.

Sonuncu madde, metnin yürürlüğe girmesi tarzına mütaallik, dereci mûtat ahkâmdan sonra, Andlaşmanın Türkçe, ordu dilinde ve İngilizce üç metin halinde tanzim edildiğini ve tefsir ihtilâfi çıkması takdirinde, İngilizce metnin esas olacağı tasrih olunmaktadır. Bu suretle her üç lisandaki metin de asli nüsha vasfını haiz olmakla beraber tefsir ihtilâflarının kolayca halli imkânı sağlanmış bulunmaktadır.

Andlaşma, ebedî sulh ve dostluğu derpiş ettiği cihetle müddetsizdir.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/259

Karar No. 12

26. II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan Cumhuriyeti arasında Dostluk Andlaşmasının onanması hakkındaki kanun tasarısı komisyonumuzda Dışişleri Bakanının huzuru ile incelendi.

Hükümet tasarısı gerekçesinde de belirtilmiş olduğu üzere, Birleşmiş Milletler Teşkilâtında üye olmak itibarıyla aynı ideale sahip bulunan Türkiye ve Pakistan arasında esasen mevcut tarihi bağları ve karşılıklı sevgiyi devam ettirmeye ve kuvvetlendirmeye, iki devlet arasındaki iş birliğini genişletmeye yarıyacak olan işbu Andlaşma memleketimizin menfaatlerine uygun görülmüş ve tasarı, birinci maddede ufak bir değişiklik yapılarak oy birliği ile kabul olunmuştur.

Büyük Meclisin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Ko. Başkanı

Samsun

F. Kesim

Sözcü

Niğde

N. Bilge

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Ankara

S. M. Arsal

Bolu

F. Belen

İmzada bulunamadı

Erzurum

Erzurum

Hatay

B. Dülger

R. S. Burçak

A. Melek

İzmir

İzmir

İzmir

C. Baban

O. Kapani

V. Mentek

İzmir

Kayseri

Konya

C. Tunca

S. H. Ürgüblü

Z. Ebüzziya

Kütahya

Mardin

Muğla

Or. Gl. A. Gündüz

K. Türkoğlu

Z. Mandalinci

Muğla

Trabzon

N. Nadi

H. Saka

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Pakistan arasında Dostluk Anlaşmasının onanmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — «Türkiye ile Pakistan arasında Dostluk Anlaşması» onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı
F. L. Karaoğlu
Millî Savunma Bakanı
H. Köymen
Dışişleri Bakanı
F. Köprülü
Millî Eğitim Bakanı
T. İleri
Eko. ve Ticaret Bakanı
Muhlis Ete
G. ve Tekel Bakanı
Refik S. Burçak
Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu
İçişleri Bakanı
H. Özyörük
Maliye Bakanı
H. Polatkan
Bayındırlık Bakanı
K. Zeytinioğlu
Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ
Tarım Bakanı
N. Ökmen
Çalışma Bakanı
N. Özsan

İşletmeler Bakanı
Hâlelâ Gedik

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile Pakistan arasında Dostluk Anlaşmasının onanmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Pakistan arasında 26 Temmuz 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan Dostluk Anlaşması onanmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE VE PAKİSTAN ARASINDA DOSTLUK ANDLAŞMASI

Türkiye

ve

Pakistan

Aralarında mevcut dostluk ve kardeşlik bağlarını ebedileştirmek ve kuvvetlendirmek ve aralarındaki iş birliğinin sahasını genişletmek arzusu ile, milletlerarası barış yararına ve Birleşmiş Milletler Andlaşmasına uygun olarak bir Dostluk Andlaşması akdetmeye karar vermişler ve bu maksatla, yetkili murahhasları olarak,

Türkiye :

İstanbul Milletvekili,

Dışişleri Bakanı

Profesör Doktor Fuad Köprülü'yi,

Pakistan :

Pakistan'ın Ankara'daki Büyükelçisi

Ekselâns Mian Bashir Ahmad'ı

tâyin etmişler ve bu murahhaslar, salâhiyetnamelerini teati edip usulüne uygun bulduktan sonra aşağıdaki hususlar üzerine mutabık kalmışlardır:

Madde — 1.

Yüksek Âkîd Taraflar arasında ebedî barış ve dostane münasebetler cari olacak ve bundan maada Yüksek Âkîd Taraflar iki memleket halkı arasındaki samimî münasebetleri idame ettirmeye ve kuvvetlendirmeye çalışacaklardır.

Madde — 2.

Yüksek Âkîd Taraflar, milletlerarası esaslara ve usullere uygun şekilde aralarında diplomasi ve konsolosluk münasebetlerinin idamesi ve her Âkîd Tarafın diğerinin nezdindeki diplomasi ve konsolosluk temsilcilerinin, mütekabiliyet esasına göre ve müselleme beynelmilel esaslara uygun şekilde, en ziyade mazharı müsaade Devlet muamelesi görmeleri hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde — 3.

Yüksek Âkîd Taraflar, konsolosluk işleri, ticaret, gümrük, kültür münasebetleri, ulaştırma, sivil havacılık, suçluların iadesi, tebealarının yekdiğerinin ülkesinde ikameti, tahkim ve her iki memleketi ilgilendiren diğer bütün meselelere mütaallik olarak, mütekabiliyet esasına müstenit anlaşmaların aralarında akdi zmnında mümkün olan süratle müzakerelere girişilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde — 4.

Yüksek Âkîd Taraflar, aralarında bütün anlaşmazlıkların mütad diplomatik yollardan, dostane ve müslihane bir şekilde halledilmesini kabul ve tasrih ederler ve bu usulün muvaffak olamadığı halde Birleşmiş Milletler Andlaşmasının hükümlerine ve kaidelerine uygun olan her hangi diğer bir usulü tatbik etmeyi taahhüt eylerler.

Madde — 5.

İşbu Andlaşma Yüksek Âkîd Taraflardan her birinin kendi Anayasa usullerine göre tasdik olunacak ve tasdiknamelerin mümkün olan en kısa zamanda Karacı'de teatisinden on beş gün sonra yürürlüğe girecektir.

Yirmi altı Temmuz bin dokuyyüz elli bir tarihinde, Ankara'da Türkçe, ordu dilinde ve İngilizce, ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir; tereddüt halinde İngilizce metin hüküm ifade edecektir.

İşbu hususları tasdiklan, yukarda isimleri zikredilen yetkili murahhaslar işbu Andlaşmayı imzalamış ve mühürlerini vaz'etmişlerdir.

Türkiye adına

Pakistan adına

F. Köprülü

Bashir Ahmad

İstanbul Milletvekili

Pakistan'ın Ankara'daki

Dışişleri Bakanı

Büyükelçisi